

Ekonomická migrace Dočasná ochrana (DO) Zvláštní dlouhodobý pobyt (ZDP) (duben 2025)

Programy ekonomické migrace obecně fungují od 1. srpna 2016, kdy byl spuštěn první vládní tzv. Režim Ukrajina, který byl postupně navyšován až na 40 000 osob ročně, od roku 2016 se ekonomická migrace rozšířila na další státy a byly specifikovány následující Programy:

- Program kvalifikovaný zaměstnanec
- Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec
- Program klíčový vědecký personál

Nověji potom přibyly:

- Program digitální nomád
- Pilotní program zaměřený na pracovní migraci, např. z Kataru
- Projekt pracovní migrace z Indonésie

Základním programem z hlediska počtu pracovníků zůstává Program kvalifikovaný zaměstnanec. Úřad práce ČR ke konci března 2025 evidoval 59 000 volných pracovních míst, která jsou zaměstnavatelé ochotni obsadit občany třetích zemí.

Pracovní migrace z Ukrajiny

Pracovní migrace byla do ruské vojenské invaze na Ukrajinu hlavním důvodem velmi dynamického růstu počtu cizinců usídlených v ČR. Jen za období let 2015–2021 se jejich počet zvýšil o více než 100 000. Po dočasném poklesu v letech 2022 a 2023 byl v roce 2024 opět zaznamenán nárůst počtu přijatých zahraničních pracovníků (o 20 % proti roku 2023).

Po ruském vpádu na Ukrajinu došlo k proměně struktury pracovní migrace. Na rozdíl od minulosti, kdy Ukrajina pro ČR vždy představovala zdaleka nejdůležitější zdrojovou zemi pracovní migrace, bylo v letech 2023 a 2024 nejvíce dlouhodobých pracovních migrantů přijato z Filipín, Mongolska, Číny a Moldavska. V roce 2024 se však Ukrajina již vrátila do první pětky zdrojových států (a místo v ní naopak oproti předcházejícímu roku ztratila Indie). Tento vývoj umožnilo rozšíření možností podávání žádostí o pobytová oprávnění za účelem zaměstnání na zastupitelských úřadech na Ukrajině, které je regulováno nařízením vlády č. 308/2022 Sb.

Občané Ukrajiny každopádně nadále zůstávají hlavní skupinou zahraničních pracovníků v ČR jako váleční uprchlíci, kteří po získání dočasné ochrany využívají právo volného přístupu na český trh práce. S příchodem válečných uprchlíků počet cizinců pobývajících v ČR přesáhl 1 milion osob, a dle kvalifikovaných odhadů MPSV ČR na českém trhu práce na konci roku 2024 působilo 448 000 zahraničních pracovníků z třetích zemí. 60 % držitelů zaměstnaneckých karet přišlo prostřednictvím vládního migračního Programu kvalifikovaný zaměstnanec.

Definice dočasné ochrany (DO)

Dočasná ochrana je definována ve Směrnici Rady EU 2001/55/ES (Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími) jako právní nástroj určený k poskytování ochrany osobám, které se nemohou z důvodu válečných konfliktů nebo jiných krizí vrátit do své domovské země. Tento typ ochrany zahrnuje dočasný pobyt, právo na práci, zdravotní péči a vzdělání. V ČR je institut dočasné ochrany zakotven v *zákoně č. 221/2003 Sb., zákon o dočasné ochraně cizinců. Tento zákon transponuje uvedenou evropskou směrnici a stanovuje podmínky pro poskytování dočasné ochrany.*

V současné době je **DO prodloužené do 31. března 2026**, o další bude rozhodovat Evropská komise, neoficiálně není příliš velká ochota dále DO prodloužovat, ale spíše ji nahradit jinými tituly. K tomu se má v červnu 2025 sejít jednání na úrovni ministrů vnitra EU a navrhnout další řešení, rozhodnutí se očekává koncem roku 2025.

Na základě těchto rozhodnutí bude ČR řešit co po DO, pokud nebude prodloužena, popř. co s osobami, které pozbyly DO a nevyužily ZDP.

Zaměstnávání osob s dočasnou ochranou (DO)

V ČR ke konci roku pobývalo 389 000 osob s DO, z nich 70 % v ekonomicky aktivním věku. Podle kvalifikovaného odhadu MPSV ČR měli tito držitelé dočasné ochrany v ČR uzavřeno 153 000 pracovněprávních vztahů. Z cca 95 % šlo o vztahy, ze kterých se odvádí pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Ke konci roku 2024 bylo 14 000 osob s dočasnou ochranou registrováno jako uchazeči či zájemci o zaměstnání, úspěšně bylo dokončeno přes 14 000 rekvalifikací.

Zvláštní dlouhodobý pobyt po dočasné ochraně (ZDP)

Dne 11. února 2025 nabyla účinnost novela „Lex Ukrajina 7“ (zákony č. 65, 66 a 67/2022 Sb.); „Lex Ukrajina 7“ umožňuje držitelům dočasné ochrany přejít na nový druh pobytového oprávnění s platností na 5 let – *zvláštní dlouhodobý pobyt*. Držitelé zvláštního dlouhodobého pobytu budou mít i nadále volný přístup na trh práce.

Po 5 letech pobytu může cizinec požádat o trvalý pobyt, podrobněji a podmínky zde:

[Stěhování do ČR | Získání víza | Typy pobytů cizinců | InfoCizinci](#)

Z dočasné ochrany bude možné přejít do dlouhodobého pobytu pouze za přesně vymezených podmínek stanovených nařízením vlády č. 86/2025 Sb., o podrobnostech registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu. Kritéria pro přechod do zvláštního dlouhodobého pobytu zahrnují:

- Minimálně 2letý nepřetržitý pobyt na základě dočasné ochrany;
- ekonomickou soběstačnost;
- zajištění vlastního ubytování;
- trestní bezúhonnost;
- bezdlužnost na zdravotním pojištění a jeho nepřetržitost;
- nepobírání humanitární dávky;
- v případě dětí ve věku 6 až 14 let potom i plnění povinné školní docházky.

Podmínky k přechodu na dlouhodobý pobyt musí splňovat celé rodiny osob s dočasnou ochranou. Při posuzování ekonomické soběstačnosti budou zohledněny souhrnné příjmy všech osob ve společné domácnosti, obdobně jako u běžného slučování rodin cizinců. Osoba vyjadřující zájem o zvláštní dlouhodobý pobyt musí disponovat úhrnným ročním příjmem za příslušné zdaňovací období (za rok 2024) ve výši 440 000 Kč. Tento příjem se navyšuje o 110 000 Kč za každou další osobu ve společné domácnosti. Uznány budou pouze příjmy ze zaměstnání a podnikání, ze kterých plynuly odvody pojistného a daní.

Proces elektronického vyjadřování zájmu o zvláštní dlouhodobý pobyt probíhá od 1. do 30. dubna 2025 (k 12. dubnu již cca 30 000 žádostí). Po posouzení splnění podmínek ze strany orgánů státní správy během letních měsíců bude samotná registrace k získání zvláštního dlouhodobého pobytu probíhat od září 2025. Po registraci bude následovat osobní návštěva na Ministerstvu vnitra a vydání biometrického dokladu. *Osoby, které nebudou splňovat kritéria pro získání zvláštního dlouhodobého pobytu nebo které možnosti získat dlouhodobý pobyt nevyužijí, budou moci nadále setrvat v režimu dočasné ochrany.*

Parametry a dopady zvláštního dlouhodobého pobytu

Základní parametry:

- Běžný pobytový status dle zákona o pobytu cizinců s platností na 5 let;
- volný přístup na trh práce;
- nevzniká povinnost splnit adaptačně-integrační kurz.

Povinnosti a omezení spojené se zvláštním dlouhodobým pobytem

Pro držitele zvláštního dlouhodobého pobytu bude platit:

- Povinnost uhradit správní poplatek za každý vydaný průkaz zvláštního dlouhodobého pobytu ve výši 2 500 Kč, u osob mladších 15 let 1 000 Kč;
- povinnost být pojištěn u osob starších 18 let
  - pracující osoby jsou zpravidla součástí veřejného zdravotního pojištění (hradí zaměstnavatel)
  - ostatní osoby, které nepracují, mají povinnost hradit si komplexní zdravotní pojištění samy
- povinnost hradit zdravotní pojištění za osoby mladší 18 let
  - pojistné na veřejném zdravotním pojištění za tyto osoby hradí jejich zákonný zástupce;
- nevzniká nárok na nepojistné sociální dávky (příspěvek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc, rodičovský příspěvek, přídavky na děti atd.);
- nevzniká nárok na přidělení rodného čísla.

Držitel zvláštního dlouhodobého pobytu bude oprávněn podat žádost o změnu účelu pobytu na:

- Dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny na území České republiky;
- dlouhodobý pobyt za účelem studia;
- dlouhodobý pobyt za účelem vědeckého výzkumu;
- modrou kartu.

A dále:

- Zvláštní dlouhodobý pobyt se odlišuje od trvalého pobytu. Jedná se o rozdílná pobytová oprávnění a na jejich držitele se vztahují jiná práva a povinnosti.
- Bude možné podat žádost o trvalý pobyt
- Držitel zvláštního dlouhodobého pobytu může požádat o trvalý pobyt po splnění podmínky 5 let nepřetržitého pobytu na území České republiky.
- Pro tyto účely se zvláštní dlouhodobý pobyt započítává celou svou délkou. Předchozí pobyt na základě dočasné ochrany se započítává jednou polovinou.

Nejčastější dotazy zaměstnavatelů

1. Jak dlouho mohu zaměstnávat ukrajinské pracovníky s dočasnou ochranou?

Zjednodušeně řečeno po dobu trvání DO, zatím do 31. března 2026. Lze důvodně předpokládat. Že do té doby Rada EU přijme rozhodnutí, jak dál. Zda ještě prodlouží institut DO, anebo přijme jinou směrnici, kterou by potom ČR transponovala do svého právního řádu. Anebo vše bude ponecháno na dalším rozhodnutí na národní úrovni. Očekává se, že rozhodnutí padne v prosinci 2025.

2. Co bude s občany ukrajinské národnosti, kteří nesplní nové podmínky (např. 440 000 Kč ročně) pro nový zvláštní dlouhodobý pobyt?

Splnění této podmínky a dalších je podmínkou pro přechod na zvláštní dlouhodobý pobyt. Občan ukrajinské národnosti nadále zůstává v režimu „dočasné ochrany“.

3. Znamená to, že kdo nesplní nové přísné podmínky z ukrajinských válečných uprchlíků, se bude muset vrátit na Ukrajinu?

Ne, tyto občany zůstávají nadále v režimu dočasné ochrany.

Další informace a zdroje

[Zaměstnávání cizinců - KZPS.cz](https://www.kzps.cz)

[Zvláštní dlouhodobý pobyt | MPO](#)

[Nový status pro stabilní život. Dobře integrovaní a ekonomicky soběstační uprchlíci před ruskou agresí mohou získat zvláštní dlouhodobý pobyt - Ministerstvo vnitra České republiky](#)

V Praze dne 15. dubna 2025

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
prezident KZPS ČR

Kontakt:

Dr. Jan Zikeš,

e-mail: zikes@kzps.cz mobil: 775 15 77 50